

BAKIM EŞİTLİĞİ ŞİRKETLER AĞI TANITIM TOPLANTISI KONUŞMASI**OZAN DİREN – TÜSİAD YÖNETİM KURULU BAŞKANI****8 Ekim 2026**

Sayın Rektörüm, Değerli Konuklar, Değerli Basın Mensupları, iş dünyasının ve sivil toplumun kıymetli temsilcileri, Sizleri şahsım ve TÜSİAD Yönetim Kurulu adına saygıyla selamlıyorum.

Özyeğin Üniversitesi yürütücülüğünde, TÜSİAD iş birliği ile hayata geçirdiğimiz Bakım Eşitliği Şirketler Ağı vesilesiyle sizlerle bir arada olmaktan büyük memnuniyet duyuyorum. Bu kıymetli işbirliği için, Sayın Rektörümüzün nezdinde Özyeğin Üniversitesi'ne ve ilgili ekiplerine çok teşekkür ediyorum.

Hepimizin yakından takip ettiği üzere, bir taraftan dijital ve yeşil dönüşüm çalışma hayatını, işleri ve ihtiyaç duyulan becerileri şekillendiriyor. Diğer taraftan da nüfus yapımızın sağladığı “demografik fırsat penceresi” artık daralıyor, nüfusumuz yaşılanıyor.

Bu tabloda, küresel rekabet gücümüz açısından en kritik meselelerden biri nitelikli insan kaynağımızı geliştirmek. Bir diğer mesele ise mevcut insan kaynağımızın çalışma hayatına daha güçlü katılımı için gerekli destekleri sağlamak.

Bakım konusu da destek ihtiyacının en hissedilir olduğu alanlardan birisi.

Hayatımızın bir döneminde bakım alıyor, bir döneminde bakım veriyoruz. Çocuklukta, hastalıkta, engellilikte ya da yaşlılıkta bakım ihtiyacı farklı biçimlerde karşımıza çıkıyor.

Bakım sorumlulukları yalnızca ev içindeki düzeni değil; zaman planlamasını, gündelik hayatı ve hatta çalışma hayatındaki kararları da etkiliyor.

Delaysıyla çalışma yaşamını, çalışanların bakım verdiği özel hayatlarından ayrı düşünemeyiz.

Bir çalışan, çocuğunun bakımı sürerken yaşılanan anne ya da babasının bakımını da üstlenebiliyor. “Sandviç kuşak” olarak tanımlanan bu deneyim, çoğu zaman kariyerde sorumlulukların arttığı, yöneticiliğe ve liderliğe uzanan yıllarla kesişiyor.

Bakımın bir de çoğu zaman görünmeyen zihin yükü tarafı var: Yani planlamak, takip etmek, koordine etmek.

Kısacası bakım; kariyer sürekliliğinden çalışan esenliğine, kurumların nitelikli çalışanlarını korumasından ülkemizin insan kaynağını güçlendirmesine kadar uzanan geniş bir mesele. Asıl mesele ise, bakım ihtiyacının kim tarafından, hangi koşullarda ve hangi destek mekanizmalarıyla karşılandığı.

Değerli Konuklar,

Ülkemizdeki veriler, bakım sorumluluğunun daha çok kadınlar üzerinde olduğunu ve bu konunun toplumsal cinsiyet eşitliği açısından neden önemli olduğunu açık biçimde gösteriyor.

- TÜİK verilerine göre, hanesinde 3 yaşın altında çocuğu bulunan 25-49 yaş grubundaki erkeklerin yüzde 91'i istihdamda iken, bu oran kadınlarda yalnızca yüzde 27.
- Yaklaşık 5,5 milyon kadın ev ve bakım işleri sebebiyle işgücüne katılamadığını ifade ederken, aynı gerekçeyle işgücü dışında kalan erkek neredeyse yok.
- Özyeğin Üniversitesi ile Fiba Grubu'nun 2.600'ü aşkın beyaz yakalı çalışanla yürüttüğü araştırma da bu verileri destekliyor. Araştırmaya katılan kadınların yüzde 31'i, hayatlarının bir döneminde bakım emeği ve zihinsel iş yükü nedeniyle işinden ayrıldığını ifade ediyor. Erkeklerde bu oran yüzde 18. Evli ve çocuklu gruba baktığımızda ise oran kadınlarda yüzde 37'ye çıkarken, erkeklerde yaklaşık yüzde 20 oluyor.

Kısacası birçok kadın, eğitilmiş ve deneyimli olsa dahi, yeterli destek mekanizmaları olmadığı için çalışma hayatına hiç dahil olamıyor ya da çalışma hayatından erken kopuyor.

İş hayatına ara veren kadınların geri dönüşü ise hızla değişen çalışma dünyasında her geçen gün daha da zorlaşıyor.

OECD'nin Türkiye Raporu da kadınların işgücüne katılımının son on yılda yükselmesine rağmen diğer OECD ülkelerinin belirgin biçimde altında olduğunu söylüyor. Ayrıca, kadınların yeteneklerinin yeterince kullanılmamasının ekonomik potansiyeli sınırladığını vurguluyor.

Elbette bu tablonun tek nedeni bakım sorumluluğundaki eşitsizlik değil. Ancak bakım eşitliği, kadınların ekonomik yaşama eşit katılımı için de temel koşullardan biri.

Bu nedenle bakım eşitliği yalnızca bir iş-özel yaşam dengesi meselesi değil. Hem bir eşitlik hem de bir kalkınma meselesi.

Değerli Konuklar,

TÜSİAD olarak 2019 yılında AÇEV ve PwC iş birliğiyle yayımladığımız raporda, kreşlerin herkes için erişilebilir olmasının önemini vurgulamıştık

Kreşlerin yaygın olması ihtiyacının yanı sıra hane içindeki sorumlulukların da daha eşit paylaşılması gerekiyor. “Eşit ebeveynlik” yaklaşımını ve AÇEV’in hazırladığı “İşyerlerinde İlgili Babalığın Desteklenmesi Rehberi”nin yaygınlaşmasını da destekliyoruz.

Ayrıca geçtiğimiz yıl yayımladığımız, PwC tarafından hazırlanan “Yaşlılık Politikaları Araştırması” ile yaşlanmayı, sağlık ve bakım başta olmak üzere bütüncül politikalar çerçevesinde ele alıyoruz.

Bakım, ekonomik ve toplumsal kalkınmanın temel altyapı konularından birisidir.

Son Orta Vadeli Program’da bakımın çalışma hayatını ve ekonomik kalkınmayı doğrudan etkileyen bir alan olarak ele alınmasını ve bakım hizmetlerinin yaygınlaştırılmasına yönelik planlanan adımları bu açıdan kıymetli görüyoruz.

Çözüm tek bir aktörün sorumluluğunda değil. Bakım sorumluluğunun dengeli paylaşımı için kamunun nitelikli ve kurumsal bakım hizmetlerini güçlendirmesi, yerel yönetimlerin sahadaki veriden destek alarak erişilebilir hizmetleri yaygınlaştırması, iş dünyasının çalışanları için destek araçlarını devreye alması gerekli. Bakımın kadınların doğal sorumluluğu olduğu yönündeki toplumsal kalıpları ise hep birlikte dönüştürmeliyiz.

Değerli Konuklar,

Her şirketin yapısı, çalışan profili ve bakım eşitliğini sağlamaya dair ihtiyaçları farklı. Farklı bakım ihtiyaçlarına göre uygulamalar geliştirilebilir. Bakım sonrası kariyere dönüş desteklenebilir. Yöneticilerin bu konudaki farkındalığı güçlendirilebilir. Bu noktada Ağ’ın gücü tek bir reçete sunmamasından geliyor. Ağ, şirketlerin kendi durumlarını veriye dayalı biçimde görmesine, çalışanlarının ihtiyaçlarına uygun politikalar geliştirmesine ve farklı deneyimlerden öğrenmesine destek oluyor. Bu sebeple biz de Ağ’ı, bakım eşitliğini kültüre dönüştüren bir yapı olarak görüyoruz.

Özyeğin Üniversitesi’nin ölçüm ve araştırma birikimi ile TÜSİAD’ın iş dünyasında yaygınlaştırma ve politika önerisi geliştirme deneyimini bir araya getirerek bakım eşitliğini kurumsal uygulamalara dönüştürmeyi hedefliyoruz.

Bakım, hayatın doğal bir parçası. Çalışma hayatının da bu gerçeği hesaba katması gerekiyor.

Buradan üyelerimizin tüm şirketlerini ve genel olarak iş dünyasını bu ağın bir parçası olmaya, kendi kurumlarında bakım eşitliğini ölçmeye ve somut adımlar atmaya davet ediyorum.

Bu değerli girişimde emeği geçen herkese teşekkür ediyorum.